

Чен Бо

Председник Кинеског института
за међународне студије
Пекинг (НР Кина)

УДК 341.7::327(510)
Оригинални научни рад
Примљен: 21.3.2025.
Прихваћен: 1.7.2025.
doi: 10.5937/napredak6-57676

Прави мултилатерализам: концептуални развој, суштина и кинеска пракса

Сажетак: Данас се широм света дешавају снажне промене без преседана током последњег века, а глобално управљање суочава се са све већим бројем изазова. Међународна заједница мора да унапреди глобално управљање путем правог мултилатерализма. Ипак, унилатерализам и хегемонизам поткопавају мултилатерализам, који због тога наилази на огромне препреке. Кина активно промовише и примењује прави мултилатерализам, концепт који је сама предложила, усавршила и развила. Основни принципи правог мултилатерализма обухватају подржавање правичности и правде, сталну отвореност и инклузивност, поштовање циљева и принципа Повеље УН, промовисање свеобухватног саветовања, удруженог доприноса и заједничке користи, као и одржавање корака с временом. Кина примењује прави мултилатерализам кроз конкретно деловање, на пример кроз идеју заједнице са заједничком будућношћу за човечанство, подржавање система УН, унапређење мултилатералних механизма, обезбеђивање квалитетних међународних јавних добара и промовисање законских оквира у глобалном управљању.

Кључне речи: глобално управљање, међународни поредак, концепт правог мултилатерализма, заједница са заједничком будућношћу за човечанство, НР Кина.

Мултилатерализам се одликује дубоким идеолошким коренима и дугом историјом примене (Ma, 2024, str. 13-14; Wu & Liu, 2020, str. 23; Liao, 2023, str. 61-62). У академској заједници међународних односа, мултилатерализам се уопштено дефинише као институционални оквир за управљање односима између три или више народа на основу широко признатих принципа понашања. После хладног рата, настављен је развој глобализације и мултиполарности, због чега је мул-

тилатерализам постао широко прихваћен приступ у оквиру међународне заједнице усмерен на промовисање глобалног управљања. У својој суштини, мултилатерализам захтева координацију и сарадњу великог броја заинтересованих страна у систему управљања. У последње време неколико земаља примењује различите видове „псеудомултилатерализма“ како би испунила сопствене интересе, чиме се значајно поткопава делотворност управљања међународних

мултилатералних институција, као и озбиљно и непосредно угрожава мир и развој у свету. Више него икада, свету је неопходно да промовише и примењује прави мултилатерализам како би се планета преусмерила са турбулентних промена ка стабилном развоју.

I. Предлог и развој правог мултилатерализма

8 |

Дипломатија великих земаља са кинеским карактеристикама усредсређена је на будућност и судбину човечанства. Она предвиђа главне изазове с којима се суочава глобално управљање у контексту значајних вишегодишњих промена и проблема у вези са ефикасним спровођењем мултилатерализма. Ова дипломатија се залаже за то да су, упркос мноштву сложених глобалних питања, подржавање и примена правог мултилатерализма једини пут напред. Уопштено говорећи, развој концепта правог мултилатерализма који је предложила Кина одвијао се на начин описан у наставку.

У априлу 2021. године председник Си Ђинпинг је први пут представио прави мултилатерализам на годишњој конференцији Боао форума за Азију.^[1] Од септембра 2021. до јуна 2022, на неколико међународних конференција, Си је детаљно говорио о правом мултилатерализму,

наглашавајући потребу за применом и унапређењем глобалног управљања. Прави мултилатерализам је од тада постао главни дискурс Кине у вези са глобалним управљањем.

У октобру 2022. године, у Извештају на 20. националном конгресу Комунистичке партије Кине наводи се да Кина активно учествује у реформи и развоју система глобалног управљања. Она се залаже за визију глобалног управљања чије су карактеристике свеобухватно саветовање, удружени допринос и заједничка корист. Кина подржава прави мултилатерализам, промовише већу демократију у међународним односима и залаже се за праведније и равноправније глобално управљање.^[2] Ово показује да је прави мултилатерализам уздигнут на ниво воље и стратегије владајуће партије у Кини.

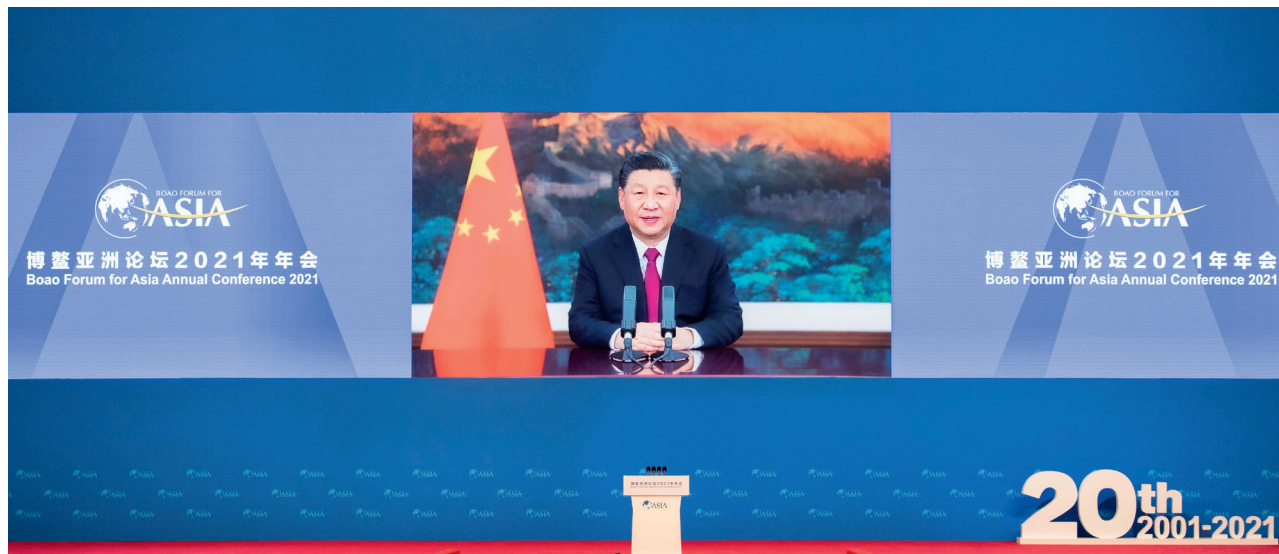
Усвајањем Закона о спољнополитичким односима Народне Републике Кине, 1. јула 2023. године, посвећеност подржавању и спровођењу мултилатерализма – као и спровођењу реформе и развоју оквира глобалног управљања – додатно је потврђено као циљ кинеског развоја односа са иностранством. Овај закон наглашава подржавање међународног система у чијем су средишту Уједињене нације, очување међународног поретка заснованог на међународном праву, као и поштовање основних норми међународних односа заснованих на циљевима и принципима

[1] Говор Си Ђинпинга (комплетан текст) на свечаном отварању конференције Боао форума за Азију 2021. године, званична интернет страница кинеске владе, 20. април 2021. Доступно на: https://www.gov.cn/xinwen/2021-04/20/content_5600764.htm.

[2] Си Ђинпинг, „Високо подигнута застава социјализма са кинеским карактеристикама и тежња ка јединству у свеобухватној изградњи модернизоване социјалистичке земље – извештај на 20. националном конгресу Комунистичке партије Кине”, званична интернет страница кинеске владе, 25. октобар 2022. Доступно на: https://www.gov.cn/xinwen/2022-10/25/content_5721685.htm?eqid=afd4626e0007882000000003647eda0e0.

Чен Бо

Прави мултилатерализам: концептуални развој,
суштина и кинеска пракса

| 9

Председник Народне Републике Кине Си Ђинпинг током свог говора на годишњој конференцији Боао форума за Азију у Боаоу, провинција Хајнан, април 2021. године

Фотографија: Xinhua

Повеље УН. Закон такође истиче концепт глобалног управљања, удруженог доприноса и заједничке користи, учешће у формулисању међународних правила, промовисање демократизације међународних односа, као и остваривање отвореније, инклузивније, балансирације и корисније економске глобализације за све.^[3] На тај начин закон додатно појашњава основне конотације примене правог мултилатерализма и његов значај у процесу дипломатије Кине као велике силе.

У децембру исте године, на Централној конференцији о раду на спољним пословима, наведено је да је ради генерално стабилног и конструктивног напретка ка већој мултиполарности неопходно да сви поштују циљеве и принципе Повеље Уједињених нација, да сви морају да се подржавају универзално признате основне норме у међународним односима и да мора да се примењује прави мултилатерализам.^[4] То значи да ће у садашњем и предстојећем периоду прави

[3] Закон о спољнополитичким односима Народне Републике Кине, званична интернет страница кинеске владе, 29. јун 2023. Доступно на: https://www.gov.cn/yaowen/liebiao/202306/content_6888929.htm.

[4] Централна конференција о раду на спољним пословима одржана је у Пекингу, где је Си Ђинпинг одржао значајан говор. Званична интернет страница Министарства спољних послова Народне Републике Кине, 28. децембар 2023. Доступно на: http://new.fmprc.gov.cn/web/zyxw/202312/t20231228_11214409.shtml.

мултилатерализма наставити да се трансформише у практично деловање у оквиру рада Кине на односима са иностранством.

У јуну 2024. године, на конференцији поводом седамдесет година од представљања Пет принципа мирољубиве коегзистенције, Си Ђинпинг је изјавио да залагање за визију глобалног управљања чије су одлике свеобухватно саветовање и удружени допринос за заједничку корист – као и примена правог мултилатерализма – значи да међународна правила постављају и заједнички поштују све државе. Међународна питања треба решавати путем свеобухватног саветовања којим неће диктирати они са више „мишића“.^[5] Овим се истиче чврста одлучност Кине да унапреди глобално управљање путем правог мултилатерализма.

У септембру 2024. године успешно је одржан Пекиншки самит Форума о кинеско-афричкој сарадњи. Си Ђинпинг је присуствовао свечаном отварању и одржао значајан говор,^[6] органски доприносићи основном концепту правог мултилатерализма са великом визијом модернизације „глобалног југа“. Својим говором он је послао снажну поруку да земље у развоју имају једнако право на модернизацију. Током састанка с генералним секретаром Уједињених нација, Антониом Гутересом, који је такође присуствовао самиту, Си Ђинпинг је истакао да је „примена

правог мултилатерализма, који подржава главну улогу УН у међународним односима, одувек био принцип кинеске дипломатије и то се неће променити. Сада, док међународна ситуација постаје турбулентнија и испреплетена важна улога УН још је упадљивија и ова организација мора да предузме проактивније мере“. Ова изјава јасно показује да примена правог мултилатерализма неизбежно захтева подршку Уједињеним нацијама – основној платформи мултилатерализма – и доказује одлучан став Кине у заштити ауторитета УН.

II. Суштина правог мултилатерализма

Прави мултилатерализам није само иновативан правац у развоју глобалног концепта мултилатерализма, већ и креативна трансформација суштине изузетне традиционалне културе Кине која ствара теоријски систем богат у мишљењу, дубок у конотацијама и логички ригорозан. Међу основним принципима, подржавање правичности и правде примарни је критеријум, отвореност и инклузивност су неопходне, а поштовање циљева и принципа Повеље Уједињених нација основна је смерница; примена свеобухватног саветовања, удруженог доприноса и заједничке

[5] Комплетан текст говора који је Си Ђинпинг одржао на конференцији поводом седамдесет година од представљања Пет принципа мирољубиве коегзистенције, званична интернет страница кинеске владе, 28. јун 2024. Доступно на: https://www.gov.cn/yaowen/liebiao/202406/content_6959889.htm.

[6] Комплетан текст важног говора Си Ђинпинга на свечаном отварању Пекиншког самита Форума о кинеско-афричкој сарадњи, званична интернет страница кинеске владе, 5. септембар 2024. Доступно на: https://www.gov.cn/yaowen/liebiao/202409/content_6972495.htm.

Чен Бо

Прави мултилатерализам: концептуални развој,
суштина и кинеска пракса

Председник Републике Србије Александар Вучић и амбасадорка НР Кине у Србији Чен Бо, приликом постављања камена темеља за фабрику "Shandong Linglong Tire Co., Ltd.", Зрењанин, март 2019. године

Фото: Председништво Србије

користи неопходан је пут, а одржавање корака с временом неизбежан је избор.

(1) Подржавање правичности и правде као примарни критеријум. Подржавање правичности и правде представља морални темељ правог мултилатерализма. Наиме, прави мултилатерализам се залаже за узајамно поштовање, равноправно учешће и консултативну сарадњу

у унапређењу глобалног управљања. То значи да све државе деле и обавезе и права у вези са управљањем, промовишући на тај начин демократизацију међународних односа, борећи се против свих видова хегемонистичког, арогантног и застрашујућег понашања и заједнички се залажући за светски мир и развој. Унапређење глобалног управљања путем мултилатерализма

мора у потпуности да отелотвори принцип правичности и правде. Свака земља, без обзира на величину, снагу или богатство, равноправан је члан међународне заједнице. Међународни поредак заснован на империјализму, хегемонизму или колонијализму – чиме се истичу хијерархијске структуре – не иде укорак са актуелним кретањима, а у потпуности треба одбацити неправду и закон џунгле, где јаки нападају слабије.

(2) Неопходно подржавање отворености и инклузивности. Мултилатерализам и глобално управљање имају заједничку доследност. Њихове заједничке особине одражавају се у вредносним циљевима у којима сви побеђују, у вишеслојним актерима, областима које су посвећене разним питањима и плуралистичким путевима (Wu & Liu, 2020, str. 23). Мултилатерализам истиче кооперативни дух отворености и инклузивности, наглашавајући поштовање различитости, одбацујући затворене и искључиве приступе и залажући се за отворену сарадњу у решавању глобалних питања. Отвореност и инклузивност захтевају поштовање концепта заједнице са заједничком будућношћу човечанства, потрагу за заједничким одликама и истовремено чување разлика, као и постизање консензуса у „максималном повећању отворености и инклузивности механизма, концепата и политика сарадње“ (PDC & FMPCR, 2021, str. 161). Управо помоћу отворености и инклузивности можемо да идемо ка здравој глобализацији, да подстакнемо глобални економски раст и позабавимо се све значајнијим изазовима с којима се суочавамо

широм света. Само одржавањем отворености и инклузивности и подржавањем погледа на цивилизацију који се одликује равноправношћу, узајамним учењем, дијалогом и прилагођавањем – заједно са промовисањем заједничких вредности човечанства као што су мир, развој, равноправност, правда, демократија и слобода – можемо превазићи идеолошке предрасуде и постићи складну коегзистенцију и заједнички напредак у међународној заједници. Поступци одређених држава који имају за циљ повлачење идеолошких линија и изазивање конфронтација супротни су принципима правог мултилатерализма.

(3) Поштовање циљева и принципа Повеље УН као основна смерница. Прави мултилатерализам одлучно штити међународни систем у чијем су средишту Уједињене нације, међународни поредак заснован на међународном праву, као и основне норме међународних односа засноване на циљевима и принципима Повеље УН, уз истовремено подржавање веће улоге УН у међународним питањима. Током последњих 400 година, било да је реч о европском јавном праву из 18. века, било о међународном поретку заснованом на међународном праву „цивилизованих нација“ током 18. и 19. века – иако су ти системи имали формалну подршку бројних земаља – њихова суштина и даље има корене у колонијализму или хегемонизму. Тек након проглашења Повеље УН било је могуће остварити истински глобални мултилатерални међународни поредак (Ma, 2024, str. 16). Циљеви и принципи Повеље УН пружају главне гаранције за глобални мир и развој, чиме се спречава да

међународној заједници диктирају они са снажнијим рукама или већим песницама.^[7] Осим тога, прави мултилатерализам наглашава да се међународни односи морају подједнако придржавати међународног права, где све државе поштују међународно право и универзално признате основне принципе међународних односа у оквиру новог низа уједињених правила која јасно разликују добро од лошег и где ниједна земља неће прибегавати „изузетности“.

(4) Свеобухватне консултације, удружени допринос и заједничка корист као обавезан пут. Концепт глобалног управљања који подразумева свеобухватне консултације, удружену изградњу и заједничку корист представља препознатљиву конотацију правога мултилатерализма. „Свеобухватне консултације“ подразумевају да све земље заједно дају идеје и воде комуникацију и дијалог на основу суверене равноправности, промовишући на тај начин правичност права, прилика и правила. „Какав је међународни поредак и систем глобалног управљања користан читавом свету и људима свих земаља – то треба утврдити дискусијом између свих народа уместо да о томе унилатерално одлучује изабрана мањина.“^[8] „Заједнички допринос“ подразумева да сви заједно учествују и максимално повећавају корист путем сарадње – у суштини, заједнички

рад са циљем добијања већег колача. У суочавању с глобалним изазовима, ниједна земља се не може изоловати; напротив, делотворна решења могу се наћи само дељењем ризика и одговорности, применом правога мултилатерализма и чврстом сарадњом. „Заједничка корист“ подразумева равноправну расподелу исхода сарадње у различитим сферама, водећи рачуна о томе да корист од сарадње стигне до свих земаља, међународне заједнице и шире јавности, те да се на крају свим укљученим странама омогући да искористе заједничке прилике за развој и достигнућа.

(5) Неизбежан избор је ићи укорак с временом. Одржавање корака с временом одржава благовременост и иновативни дух правога мултилатерализма. Сада је свет много турбулентнији, а промене у свету, епохи и историји одвијају се на до сада невиђене начине. Основна снага мултилатерализма пролази кроз значајну трансформацију, а непрекидно се јављају нови проблеми у глобалном управљању, док изградња мултилатералних механизма заостаје, а дефицити се стално увећавају (Wu & Liu, 2020, str. 35). Прави мултилатерализам такође мора да поштује принцип очувања својих главних вредности док истовремено доживљава иновације, а такође мора да гледа у будућност да би стално

[7] Говор Си Ђинпинга у оквиру опште дебате на 70. заседању Генералне скупштине УН (комплетан текст), *Xinhua News*, 29. септембар 2015. Доступно на: http://www.xinhuanet.com/world/2015-09/29/c_1116703645.htm; Си Ђинпинг, „Нека бакља мултилатерализма осветли пут човечанства у будућност“ – посебно обраћање на виртуелном догађају Давос агенде Светског економског форума, *People's Daily Online*, 26. јануар 2021. Доступно на: <http://politics.people.com.cn/n1/2021/0126/c1024-32011618.html>.

[8] Говор Си Ђинпинга на прослави 95. годишњице оснивања Комунистичке партије Кине, званична интернет страница кинеске владе, 15. април 2021. Доступно на: https://www.gov.cn/xinwen/2021-04/15/content_5599747.html.

обнављао своју виталност и повећавао деловност управљања. У противном, он ће заостајати за временом и неће моћи да се позабави новим изазовима.

III. Кинеска примена правог мултилатерализма

Кина није само заговорник концепта правог мултилатерализма, већ га такође примењује у пракси, промовише и предводи његову имплементацију. Кина активно брани, развија и заступа прави мултилатерализам – преузимајући вођство у подржавању равноправности, сарадње, интегритета и владавине права – чиме се доказује као одговорна велика земља, која има централну улогу у спровођењу реформе и побољшању оквира за глобално управљање.

(1) Развијање правог мултилатерализма помоћу концепта заједнице са заједничком будућношћу за човечанство. Си Ђинпинг је предложио концепт изградње заједнице са заједничком будућношћу за човечанство, залажући се за свет који одликују трајни мир, општа безбедност, заједнички просперитет, отвореност и инклузивност, као и чиста и лепа животна средина. Он позива све народе да удружено обликују судбину света, да заједно учествују у глобалном управљању и утврђивању правила и да деле резултате људског развоја, чиме се ствара нови консензус о глобалном управљању путем правог мултилатерализма. Концепт заједнице са заједничком будућношћу за човечанство афирмише отвореност и инклузивност – он не повлачи идеолошке линије, не таргетира

посебне групе, нити ствара искључиве „клике“; напротив, он се залаже за правичност и правду, наглашавајући да ниједна земља не треба да има монопол над међународним односима, да диктира судбину других нити да доминантно користи предности развоја. Овај концепт позива на складну коегзистенцију, где државе у потрази за заједничким карактеристикама могу да задрже и разлике и постигну мирољубиву коегзистенцију и заједнички развој; он подржава плуралистичко узајамно учење, поштује различите историје, националне услове, етничку припадност и обичаје и промовише интеркултурну размену; исто тако, наглашава солидарност и сарадњу, противи се „националном приоритету“ и залаже се за заједничку судбину у којој све земље сарађују у одговору на глобалне изазове (Information Office of the State Council of the People's Republic of China, 2023). Од 2013. године, када је први пут предложен, овај концепт је у више наврата инкорпорисан у документа УН, а добио је велике похвале и подршку бројних националних и међународних вођа (Jia, 2022).

(2) Заштита система УН и усавршавање мултилатералних механизма. Пре свега, Кина чврсто подржава ауторитет и статус Уједињених нација. Као друга земља по процењеним доприносима за УН и земља која је највише допринела УН у очувању мира, Кина има активну улогу у промовисању реформе УН и све већем представљању и давању гласа земљама у развоју. Генерални секретар УН Антонио Гутерес изјавио је да од повратка на своје легитимно место у УН Народна Република Кина у све већој мери доприноси раду УН и да је постала главни стуб

међународне сарадње.^[9] Друго, Кина је посвећена усавршавању мултилатералних механизма ради даљег развоја правог мултилатерализма. Кина активно промовише реформу постојећих мултилатералних механизма како би били праведнији и равноправнији, затим учвршћује солидарност и сарадњу на Глобалном југу и унапређује међународну дискурзивну моћ земаља у развоју. На пример, Кина је активно подржала приступање Афричке уније у званично чланство организације Г20. Осим тога, радећи с различитим организацијама које предводе међународне механизме, нпр. БРИКС и Шангајском организацијом за сарадњу, Кина непрекидно проширује ове платформе – мерама као што је повећање чланства – како би оне могле да постану значајне платформе за земље с тржиштима у успону и за земље у развоју помоћу којих ће оне заштити своје интересе, повећати свој међународни утицај и подстаћи реформе и побољшање оквира глобалног управљања (Zhao & Tao, 2023, str. 13-20).

(3) Обезбеђивање квалитетних међународних јавних добара. Пре свега, да би изградила платформу за инклузивнију мултилатералну

сарадњу, Кина је дала нови подстрек глобалном развоју путем квалитетне сарадње у оквиру иницијативе „Појас и пут“ и мултилатералних механизма као што су Азијска инфраструктурна инвестициона банка, БРИКС Нова развојна банка и Свеобухватно регионално економско партнерство (енгл. RCEP). Друго, предложивши три глобалне иницијативе, Кина обезбеђује јавна добра за мир и развој у свету. У Уједињеним нацијама Кина је покренула „Групу пријатеља Глобалне развојне иницијативе“ у коју се учланило више од 70 земаља.^[10] Глобална безбедносна иницијатива залаже се за нови пут безбедности – који одликује дијалог уместо супротстављања, партнерство уместо савеза и ситуација у којој сви побеђују уместо нултог исхода – и добила је подршку и похвале више од 100 земаља и међународних и регионалних организација. Иницијатива је инкорпорисана у преко 90 билатералних и мултилатералних докумената потписаних између Кине и осталих држава и међународних организација.^[11] Седмог јуна 2024. године Генерална скупштина УН, на свом 78. заседању, консензусом је усвојила резолуцију коју је предложила Кина – о успостављању Међународног

[9] „Генерални секретар Уједињених нација: Кина даје све значајни допринос УН и постала је главни стуб међународне сарадње”, *China News Service*, 25. октобар 2021. Доступно на: <https://www.chinanews.com.cn/gj/2021/10-25/9594811.shtml>.

[10] Семинар о удруживању снага за промоцију глобалног развоја и убрзано остваривање Одрживих развојних циљева до 2030. године, у организацији Сталне мисије Кине у Бечу, Кинеска агенција за развој међународне сарадње, 29. новембар 2023. Доступно на: http://www.cidca.gov.cn/2023-11/29/c_1212308183.htm.

[11] Извештај о реализацији напретка Глобалне безбедносне иницијативе (2024), који је поднео Кинески институт за међународне студије и Истраживачки центар за глобалну безбедносну иницијативу, стр. 10, званична интернет страница Кинеског института за међународне студије, 18. јул 2024. Доступно на: <https://www.ciis.org.cn/xwdt/202407/W020240718528334066314.pdf>; конференција за штампу од 19. априла 2024. којом је председавао Лин Ђијан, портпарол Министарства иностраних послова, званична интернет страница НР Кине, 19. април 2024. Доступно на: https://www.mfa.gov.cn/wjdt_674879/zcjd/202404/t20240419_11285033.shtml.

дана за дијалог међу цивилизацијама. Ова резолуција, заснована на главним начелима Глобалне цивилизацијске иницијативе – односно, четири кључна стуба која је предложио Си Ђинпинг – наишла је на одушевљене реакције и широку подршку међународне заједнице, у потпуности доказујући да је Глобална цивилизацијска иницијатива у складу са савременим трендовима и да испуњава актуелне глобалне потребе.^[12]

(4) Унапређење владавине права у глобалном управљању. Промовисање трансформације система глобалног управљања захтева унапређење владавине права у глобалном управљању и изградњу међународног правног поретка. Кина чврсто подржава међународни поредак заснован на међународном праву, активно учествује у дефинисању и побољшању међународних правила и промовише владавину права у међународним односима, чиме обезбеђује правну заштиту за глобално управљање. Кина активно примењује Пет принципа мирољубиве коегзистенције. Још од када су предложени пре 70 година, ови принципи су укључени у Устав Кине, као и у оснивачку документацију, билатералне споразуме и бројне важне међународне документе потписане готово са свим земљама с којима Кина има дипломатске односе. Они представљају камен темељац независне и мирне спољне политике Кине и постали су генерално примењиве основне норме међународних односа и основни принципи међународног права, чиме је постављен историјски репер за међународне односе и владавину права. Кина

је такође учврстила сарадњу у погледу доследније примене међународног права и промовисала владавину права у глобалном безбедносном управљању. Усвајањем закона као што су Закон о међународној кривичноправној помоћи и Закон о борби против организованог криминала Кина је учврстила правни темељ за борбу против организованог криминала. У оквиру Конвенције УН против транснационалног организованог криминала Кина је ангажована у разноврсној и делотворној сарадњи са осталим земљама. У напорима за спровођење међународне борбе против транснационалне трговине дрогом, тероризма и осталих изазова, Кина поштује суверенитет других земаља, уважава релевантне конвенције и споразуме као водеће принципе, јасно раздваја овлашћења власти за спровођење закона и одговорности свих укључених страна, а такође повећава заједничке напоре у спровођењу закона.

Закључак

Прави мултилатерализам је неизбежан избор човечанства у суочавању са глобалним изазовима и унапређењу глобалног управљања. Он је довео до консензуса међу људима широм света у залагању за мир и развој, па, заједно са плимом историјског напретка, добија огроман глобални значај. Служи за прочишћавање мултилатерализма, оштро се супротстављајући унилатерализму и

[12] Конференција за штампу од 11. јуна 2024. којом је председавао Лин Ђијан, портпарол Министарства иностраних послова, званична интернет страница НР Кине 11. јун 2024. Доступно на: https://www.mfa.gov.cn/web/wjdt_674879/zcjd/202406/t20240611_11424807.shtml.

разним облицима псеудомултилатерализма. Без обзира на то да ли је реч о решавању актуелних глобалних изазова или о заједничком стварању боље будућности за човечанство, међународна заједница мора удружити снаге у примени правог мултилатерализма. У перспективи, примена правог мултилатерализма захтева посвећеност у пет области: прво, доследно промовисање из-

градње заједнице са заједничком будућношћу за човечанство; друго, чврсто подржавање ауторитета Повеље УН; треће, одлучна заштита права свих земаља на равноправно учешће у међународним питањима; четврто, одржавање јасног фокуса на деловању; и пето, строго противљење унилатералној хегемонији и свим видовима „псеудомултилатерализма“.

References / Литература

| 17

- Information Office of the State Council of the People's Republic of China (2023, September). *A Global Community of Shared Future: China's Proposals and Actions*.
- Jia, L. (2022). Theoretical Connotations and Practical Logic of a Community with a Shared Future for Mankind from the Perspective of International Organizations. *Area Studies and Global Development*, No. 6.
- Liao, F. (2023). Multilateralism and the International Rule of Law. *Social Sciences in China*, Vol. 8.
- Ma, X. (2024). China's Perspective on the International Order in the New Era. *International Studies*, Vol. 1.
- Publicity Department of the CPC Central Committee (PDC) & Ministry of Foreign Affairs of the People's Republic of China (FMPRC) (2021). *The Study Outline for Xi Jinping Thought on Diplomacy*. People's Publishing House & Xuexi Publishing House
- Wu, Z & Liu, P. (2020). Promoting Multilateralism and Global Governance from China's Perspective. *World Economy and Politics*, No. 9.
- Zhao, W. & Tao, J. (2023). General Secretary Xi Jinping's Important Statements on Multilateralism and Their Significance. *Tan Qiu*, No. 4, 2023, 13–20.

Chen Bo

President of the China Institute
of International Studies
Beijing (PR China)

True Multilateralism: Conceptual Development, Core Essences, and China's Practices

Summary

18 | At present, the profound changes unseen in a century are intensifying globally, and global governance encounters a growing array of challenges. The international community needs to advance global governance through true multilateralism. Nevertheless, unilateralism and hegemonism are undermining multilateralism, which faces significant obstacles. China actively advocates and practices true multilateralism, a concept it has proposed, refined, and developed. The core principles of true multilateralism include upholding fairness and justice, maintaining openness and inclusiveness, adhering to the purposes and principles of the UN Charter, promoting extensive consultation, joint contribution, and shared benefits, and keeping pace with the times. China advances true multilateralism through concrete actions, such as nurturing the idea of a community with a shared future for mankind, safeguarding the UN system, enhancing multilateral mechanisms, providing high-quality international public goods, and promoting legal frameworks in global governance.

Keywords: global governance, international order, true multilateralism concept, community with a shared future for humanity, PR China